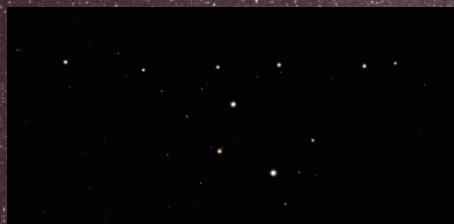

STJERNESKUDDET

MEDLEMSBLAD FOR ØSTJYSKE AMATØR ASTRONOMER

Bøjler og Åbne hobe!?

Åbne hobe er nogle af de bedste objekter at observere med et lille teleskop eller en prismekikkert, fordi de fleste er forholdsvis klare. Nogle af hobene kan man med lidt fantasi få til at ligne noget. To af dem ser ud som en bøjle, men er de rigtige åbne hobe? Ligger hobenes stjerner i samme afstand fra os eller ligger de bare i samme retning, så de ligner stjernehobe.

Læs mere fra side 3.

Henrik Rosenørn fra teleskop firmaet Lyra var på besøg hos os i april. Læs referatet fra mødet inde i bladet.

MAJ

2007

ØSTJYSKE AMATØR ASTRONOMER

Ole Rømer Observatoriet
Observatorievejen 1
8000 Århus C

www.oeaa.dk

Formand/Webmaster:

Torben Taustруп
Tagmosevej 21H
8541 Skødstrup
86993467
ttau@tocobs.org

Kasserer:

Mette Christensen
Nedergårdsvej 65C
Skejby
8200 Århus N
86109845

Torben

Steffen

Mette

Lars

Næstformand/Redaktør:

Steffen Buus
Skejbyvej 103
8240 Risskov
86219535
steffenbuus@stofanet.dk

Bestyrelsesmedlem:

Lars Buske Nielsen
Jebjergvej 38, Jebjerg
8870 Langå
86993542
lars@buske.dk

Referat af klubmøde d. 19. april 2007

Referent: Steffen Buus

Torben åbnede mødet og gjorde opmærksom på medlemsmødet i maj, hvor Jens Jabobsen fra Kolding kommer og fortæller om teleskopbygning. Herefter viste Torben billeder hjemme fra Kristian, hvor kuplen blev lagt på observatoriet. (Du kan læse Kristians egen beretning på side 6-7). Til sidst fortalte Torben at Astronomisk Selskab havde fået Tycho Brahe Medaljen.

Så fortalte Steffen lidt om nogle af de objekter, som kan ses på himlen lige nu. (Du kan downloade stjernekort her: <http://homepage.mac.com/steffenbuus/>).

Så var vi nået til aftenens hovedemne, hvor Henrik Rosenørn fra Lyra fortalte om teleskoper og udstyr for både astronomi begyndere og teknik-eksperter. Henrik havde også proppet bilen med udstyr, så der var masser at kigge nærmere på. Der var mange spørgsmål fra medlemmerne, og det så ud som om mange fik meget ud af aftenen, og måske får Lyra også lidt ud af det i nærmeste fremtid.

Bøjler og Åbne stjernehobe!?

v/ Steffen Buus

Den første af "bøjlerne" Collinder 399 ligger i det forholdsvis lille stjernebillede Ræven (Vulpecula). Ræven er et sommer stjernebillede, så for at se det i maj, skal du vente til midnat og kigge mod øst. Collinder 399 ses bedst i en prismekikkert, da dens stjerner er ret klare, og da hoben er stor. Du skulle hurtigt kunne finde den. Som du kan se på kort 3 på side 5, ligger hoben næsten lige imellem to meget klare stjerner Vega og Altair.

Collinder 399 er et rigtigt flot syn. Noget af det flotteste og sjoveste jeg har set i en prismekikkert. Dens bøjleform er meget tydelig. Hvis du observerer Collinder 399 i dit teleskop, ser du godt nok ikke hoben så godt som i

en prismekikkert, men til gengæld kan du se, at de to sydligste stjerner i hoben er dobbeltstjerner (se data på næste side).

Collinder 399 er en smuk samling af stjerner, men er det en rigtig åben stjernehobe? Collinder 399 er del af Per Collinders katalog af åbne hobe fra 1931. På det tidspunkt mente man, at Collinder 399 var en rigtig hob. I 1970 kom Hall og Van Landingham frem til, at det sandsynligvis kun var fire af stjernerne, som hørte sammen. Det var der så nogenlunde enighed om, indtil vi fik data fra Hipparchos satellitten. Ud fra disse data kom man frem til, at ingen af stjernerne ligger i samme afstand og samtidig bevæger sig i sam-

me retning på stjernehimlen, hvilket gør, at Collinder 399 ikke er en rigtig stjernebue. Det gør dog ikke "hoben" mindre smuk at observere.

Så går vi videre til himlens anden "bøjlehob". Denne gruppe af stjerner, som ikke har noget navn, er ligesom Collinder 399 også kun en tilfældig gruppe af stjerner og altså ikke en rigtig stjernebue. Denne bøjle (bøjle 2) ligger i stjernebilledet Lille Bjørn. Det er i dette stjernebillede Nordstjernen ligger, så den kan bruges som guide. Fra Nordstjernen hopper du ned af Lille Bjørn til stjernen Epsilon (ε). Herfra skal du følge stjernekortet 2

Dobbeltstjerner i Collinder 399:

4 Vul: 18,9" 5,1-10 100°
 Σ2521: AB 26,7" 5,8-10,8 35°
 AC 70,4" 5,8-10 323°
 AD 149,6" 5,8-10 64°

meget nøje. Da "bøjle 2" er meget svagere end Collinder 399, kan du sagtens overse den, hvis du ikke er omhyggelig.

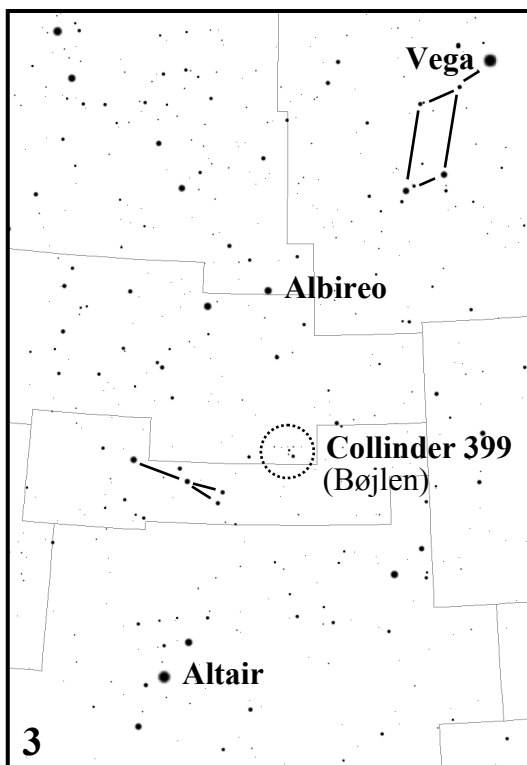
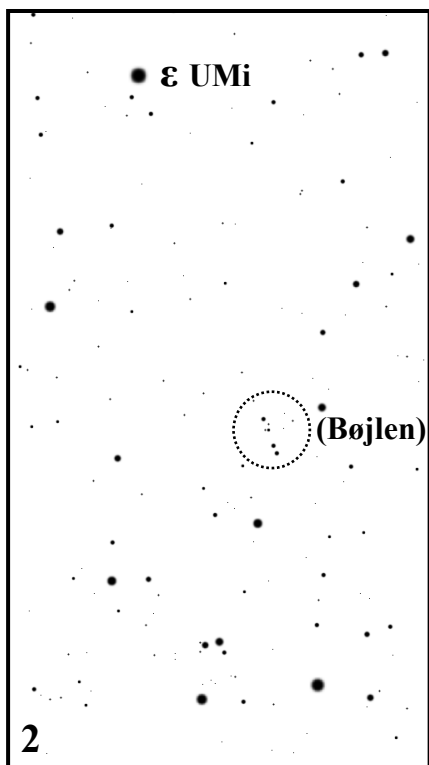
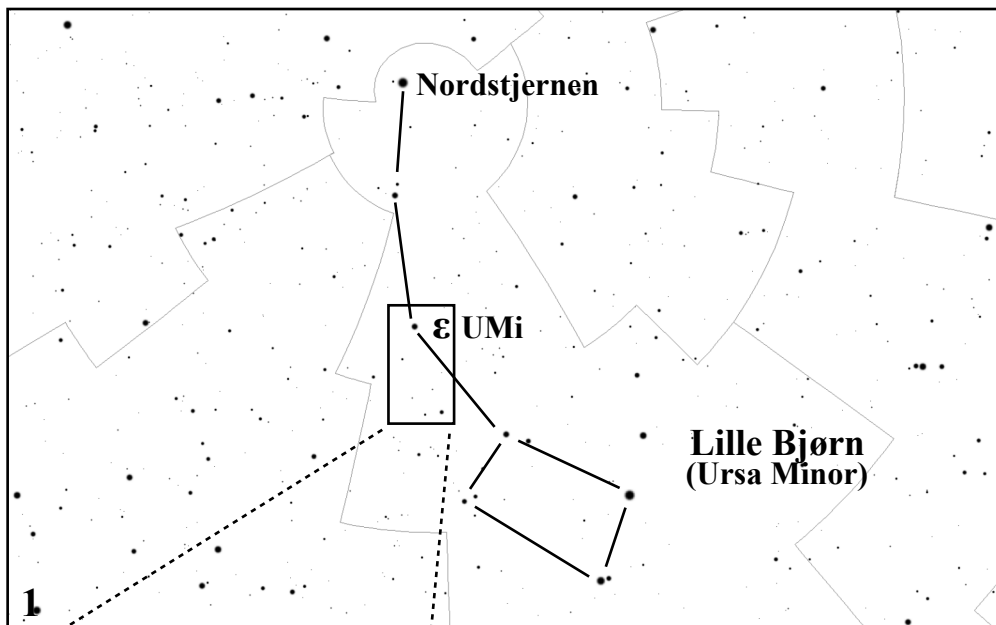
Jeg kan se "bøjle 2s" stjerner i min 90mm refraktor, men stjernerne er svage. Bøjlestangens stjerner er af ca. 9. størrelsesklasse, mens krogens kun er st.kl. 11, så stjernerne ser svage ud i mit lille teleskop. Hvis dit teleskop er større end mit, vil du selvfølgelig kunne se stjernerne tydeligere, end jeg kan. "Bøjle-2" er meget svagere end Collinder 399, men jeg synes alligvel den er værd at lede efter.

Der er også en lille udfordring for CCD-eksperterne. Lige ud for "bøjle 2s" krog ligger den meget svage galakse PGC 58239 (RA 16t28m19s Dekl. +80°21'17" st.kl 15,3). Er der nogen, som kan få den i kassen, eller er den for svag?

De to bøjler på stjernehimlen. Til venstre kan du se krogen af Collinder 399s bøjle, til højre bøjlen i Lille Bjørn. Det kan på billedet til højre være lidt svært at se bøjlen, men visuelt synes jeg den træder tydeligere frem.

(Billeder: The STScI Digitized Sky Survey)

Mit observatorium

v/ Kristian Jakobsen

Kuplen blev beklædt med 3,6 mm finer. Jeg valgte at lime og sømme den på, og med en flok skruetvinger som hjælpere, gik det ganske let. Det vanskeligste var at lave skabelonerne til de enkelte kuppel-sidestykker.

I Stjerneskuddet marts 2007 skrev jeg, at kuplen skulle isoleres, men da den valgte løsning ikke sikrede kuplen mod fugtproblemer, blev det foreløbige resultat, at kun lemmen, lugen og det bagerste midterparti hvor lugen glider hen over, er isoleret.

Så var taget og kuplen klar til at blive beklædt med glasfiber. Heldigvis ligger der en butik "Glasfiber Center" i Lystrup, hvor man kan få alt hvad der skal bruges, og da indehaveren er en særdeles flink og hjælpsom mand, der giver sig tid til at instruere en helt ny i faget (mig), ja så var den operation heller ikke så slem. Det skal siges, at det var et forfærdeligt svineri, mens arbejdet stod på. Jeg brugte 3 bundter engangs plastikhandsker. Resultatet blev dog ganske tilfredsstillende.

Glasfiberlaget består af polyester, 2 lag 300g/m glasmåtter samt en topcode (med den grønne farve).

Nu skulle tag og kuppel så på plads. Taget var ikke så tungt, så med hjælp fra et par venlige naboer, var den operation hurtigt overstået. Det var værre med kuplen, der vejede godt til (150 kg.). Nu kender jeg tilfældigvis nogle stærke mænd, og da de selv tilbød at hjælpe med at få løftet kuplen på plads,

varede det ikke længe, før også den var, hvor den skulle være.

Tak til de stærke mænd – Bjarne, Torben, Flemming, Anders og Jesper.

Så er det hele på plads – næsten. Jeg har for tiden ikke noget teleskop, jeg kan bruge, da elektronikken i min CG 5-GT montering gik sig en tur lige før påske.

Udstyret er sendt til reparation, og sidste melding var, at der er bestilt et motorkort samt en RA motor, så jeg må væbne mig med tålmodighed, selv om det kan være svært.

MAJ-MØDET

Torsdag den 10. maj kl. 19.30

Jens Jacobsen (fra Kolding) vil fortælle om at bygge teleskoper og slibe spejle hertil. Jens medbringer sin Foucault-tester, så de der vil have deres hovedspejl testet kan medbringe det.

Selvom dit hovedspejl ikke er helt så stort må du godt tage det med alligevel.

Kommende møder

14. juni

Emnet ligger endnu ikke helt fast.

Sommermødet

Uforpligtende, afslappende og forhåbentlig godt vejr.

Efterårets mødedatoer

Torben har sendt forslag til datoer til Ole Knudsen, men har endnu ikke fået dem godkendt. Senest på juni-mødet er datoerne klar. Har i ønsker/forslag til mødeemner så sig endelig frem på mødeaften eller kontakt en af bestyrelsesmedlemmerne.

Deadline for indlæg er mandag den 28. maj